

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

21 Σεπτεμβρίου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4175

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 69

Έγκριση Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ (HISTORY, ANTHROPOLOGY AND CULTURE IN EASTERN AND SOUTH-EASTERN EUROPE)» του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
(συνεδρίαση 38/11.7.2018)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (Α' 114) «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» και ιδίως το άρθρο 13 και τις διατάξεις του κεφ. ΣΤ' (Δεύτερος και Τρίτος κύκλος σπουδών) των άρθρων 30 επ. που αφορούν στον Δεύτερο κύκλο σπουδών κυρίως άρθρο 45 παρ. 1, ως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, καθώς και τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 85.

2. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 (Α' 189) «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα Διπλώματος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

3. Το π.δ. 88/2013 (Α' 129) «Μετονομασία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, συγχώνευση Τμημάτων και Ίδρυση - Συγκρότηση Σχολών».

4. Την αριθμ. 227378/Ζ1/22.12.2017 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

5. Την απόφαση της αριθμ. 9/14.3.2018/θέμα 17ο έκτακτης συνεδρίασης της Συνέλευσης του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών που εγκρίνει την εισήγηση επανίδρυσης του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Ιστορία, Ανθρωπολογία και Πολιτισμός στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη» (Master's degree in History, Anthropology and Culture in Eastern and South-Eastern Europe)».

6. Την απόφαση της αριθμ. 29/27.4.2018 συνεδρίασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

7. Το αριθμ. 99856/Ζ1/18.6.2018 έγγραφο του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, περί δημοσίευσης σε ΦΕΚ της απόφασης Επανίδρυσης του Π.Μ.Σ.

8. Την απόφαση της αριθμ. 13/27-6-2018 συνεδρίασης της Συνέλευσης του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών για την έγκριση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ.

9. Την απόφαση της αριθμ. 38/11.7.2018 συνεδρίασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

10. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον Κανονισμό του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ (HISTORY, ANTHROPOLOGY AND CULTURE IN EASTERN AND SOUTH-EASTERN EUROPE)» του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ως ακολούθως:

Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ (HISTORY, ANTHROPOLOGY AND CULTURE IN EASTERN AND SOUTH-EASTERN EUROPE)».

ΑΡΘΡΟ 1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Έχοντας υπόψη το αριθμ. 92540/Ζ1/06-06-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης - Τμήμα Β' Μεταπτυχιακών Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σχετικά με την ίδρυση Π.Μ.Σ. το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας οργανώνει και λειτουργεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), με τίτλο: «Ιστορία, Ανθρωπολογία και Πολιτισμός στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη (History, Anthropology and Culture in Eastern and South-Eastern Europe)».

Η δομή, η οργάνωση και η λειτουργία των Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, διέπονται από τις διατάξεις των σχετικών νόμων και των υπουργικών αποφάσεων. Οι διατάξεις του Κανονισμού

εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις Μεταπτυχιακές Σπουδές σε θέματα τα οποία δεν ρυθμίζονται ρητώς από το θεσμικό πλαίσιο.

ΑΡΘΡΟ 2

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

2.1. Το Πρόγραμμα μπορεί να συνεργάζεται με άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα ημεδαπής ή αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για τη διενέργεια προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση τίτλου Μεταπτυχιακού Διπλώματος.

2.2. Κύριος σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να:

- Παρέχει δυνατότητες εξειδίκευσης στις σπουδές περιοχών στην Ν.Α. και Ανατολική Ευρώπη από τη σκοπιά της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και των σπουδών του Πολιτισμού (τέχνη, λογοτεχνία, διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς).

- Προβάλλει τη σημασία της εξωστρέφειας για την άσκηση πολιτισμικής κριτικής εντός και εκτός ελληνικών συνόρων, με στόχο την καλλιέργεια της ανοχής του διαφορετικού Άλλου.

- Προωθεί την εξειδίκευση στις επιστήμες της Ιστορίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας με κεντρική αναφορά στις σπουδές περιοχής της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης, προετοιμάζοντας τους ενδιαφερόμενους φοιτητές για τη συνέχιση των σπουδών τους με σκοπό την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

- Προωθεί την επιμόρφωση και την απόκτηση δεξιοτήτων που απευθύνονται σε μελλοντικά ή/και ήδη υπηρετούντα α) στελέχη διεθνών οργανισμών και ΜΚΟ, β) διευθυντικά στελέχη του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, γ) στελέχη Κοινωνικών Συνεργατικών Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκπαίδευσης, του τουρισμού και της διαχείρισης προϊόντων πολιτισμού (υλικού και άυλου).

Στόχος δεν είναι μόνο η προαγωγή της γνώσης αλλά και η ανάπτυξη της έρευνας σχετικά με την Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη, με πιθανή συμμετοχή των φοιτητών σε σχετικά ερευνητικά προγράμματα.

ΑΡΘΡΟ 3

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

Ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Ιστορία, Ανθρωπολογία και Πολιτισμό στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη (Master's Degree in History, Anthropology and Culture in Eastern and South-Eastern Europe)».

ΑΡΘΡΟ 4

ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

4.1. Το Π.Μ.Σ. διοικείται από τον Διευθυντή και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής, έτσι όπως ορίζονται από τη Συνέλευση του τμήματος ακολουθώντας την κείμενη νομοθεσία. (Βλ. ενδεικτικά αρμόδια όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. του τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 1 του ν. 4485/2017:

- α) η Σύγκλητος, β) η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, γ) η Συνέλευση του τμήματος, δ) η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., ε) ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

4.2. Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού και οικονομικού χαρα-

κτήρια των Π.Μ.Σ. και αποφασίζει μετά από εισήγηση της Συνέλευσης και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4.3. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών ελέγχει και εισηγείται στη Σύγκλητο τα κατά τον νόμο οριζόμενα θέματα που σχετίζονται με την ίδρυση και τη λειτουργία των Π.Μ.Σ.

4.4. Η Συνέλευση του τμήματος καταρτίζει και υποβάλλει στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προτάσεις για τη σύσταση και τροποποίηση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. κατόπιν εισηγήσεων της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., ορίζει τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εκλέγει τον διευθυντή του, εγκρίνει την ανάθεση εκπαιδευτικού έργου, απονέμει τα μεταπτυχιακά διπλώματα, εγγράφει και διαγράφει φοιτητές από το Πρόγραμμα, αναθέτει την διδασκαλία των μαθημάτων του Π.Μ.Σ., εγκρίνει τον προϋπολογισμό και απολογισμό του Π.Μ.Σ. κάθε ακαδημαϊκού έτους, εγκρίνει τις δαπάνες του Π.Μ.Σ., και γενικά αποφασίζει για κάθε άλλο θέμα προβλεπόμενο από τις νόμιμες διατάξεις.

4.5. Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος ΒΣΑΣ, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και τα οποία ορίζονται από τη Συνέλευση, με διετή ανανεώσιμη θητεία. Η Συντονιστική Επιτροπή είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ., και εισηγείται στην Συνέλευση για κάθε ακαδημαϊκό, εκπαιδευτικό, οργανωτικό, διοικητικό και οικονομικό θέμα του Π.Μ.Σ.

4.6. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, και είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Ορίζεται από τη Συνέλευση του τμήματος ΒΣΑΣ με διετή άπαξ ανανεώσιμη θητεία και ασκεί καθήκοντα που ορίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά ΣΤ κεφ. του ν. 4485/2017) και είναι μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής. Μεταξύ άλλων καθηκόντων προεδρεύει των συνεδριάσεων της Συντονιστικής Επιτροπής την οποία και συγκαλεί και προς την οποία εισηγείται τα θέματα των αρμοδιοτήτων του Π.Μ.Σ., την λειτουργία της Γραμματείας του Π.Μ.Σ., επιλαμβάνεται των σπουδαστικών, ακαδημαϊκών, οργανωτικών και οικονομικών θεμάτων, εισηγείται την στρατηγική του Π.Μ.Σ. στην Συντονιστική Επιτροπή. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. μπορεί να αναπληρωθεί από ένα άλλο μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εάν προσωρινά αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντα του, και ρητά και εγγράφως δηλώσει τούτο, με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 5

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

5.1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των φοιτητών γίνεται αφού οι υποψήφιοι καταθέσουν τα εξής δικαιολογητικά:

1. Αίτηση συνοδευόμενη από «Δήλωση Σκοπού» στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα, περίπου 500 λέξεων,

στην οποία πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ο υποψήφιος φοιτητής/φοιτήτρια επιθυμεί να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ., καθώς και τα μελλοντικά του επαγγελματικά σχέδια.

2. Βιογραφικό σημείωμα.

3. Αντίγραφο πτυχίου.

4. Αντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας.

5. Επίσημη μετάφραση των εγγράφων (3) και (4) στα ελληνικά ή αγγλικά (εφόσον η γλώσσα του πρωτότυπου είναι άλλη).

6. Αντίγραφο πιστοποίησης πολύ καλής γνώσης της αγγλικής, γερμανικής ή γαλλικής γλώσσας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά τα εκ του άρθρου 28 του π.δ. 50/2001 οριζόμενα, όπως τροποποιήθηκε με τα π.δ. 116/2006 (ΦΕΚ 115 τ.Α' /09.06.2006) και π.δ. 146/2007 (ΦΕΚ 185 τ.Α' /03.08.2007).

7. Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους απαιτείται το πιστοποιητικό ελληνομάθειας επιπέδου Β2 (βλ. την υπουργική απόφαση Φ 152/Β6/1504/30-5-2001-(ΦΕΚ 659/τ.Β').

8. Δύο συστατικές επιστολές από μέλη Δ.Ε.Π. Οι συστατικές επιστολές πρέπει να φέρουν πρωτότυπη υπογραφή, καθώς και σφραγίδα του θεσμού και να υποβληθούν σε κλειστό φάκελο υπογεγραμμένο από τον αποστολέα πάνω στο κλείσιμο του φακέλου. Η συστατική επιστολή μπορεί να σταλεί από την πανεπιστημιακή ηλεκτρονική διεύθυνση του μέλους Δ.Ε.Π. απευθείας στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Π.Μ.Σ. που ορίζεται στην προκήρυξη.

9. Αντίγραφα άλλων εγγράφων τα οποία πιστοποιούν επιπρόσθετα προσόντα και υποστηρίζουν την αίτηση του/της υποψηφίου (π.χ. παρακολούθηση σεμιναρίων, άλλοι μεταπτυχιακοί τίτλοι, επαγγελματική προϋπηρεσία, κ.λπ.).

10. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος επιμελείται της προκήρυξης διαγωνισμού επιλογής υποψηφίων, καλεί τους υποψήφιους που πληρούν τα παραπάνω κριτήρια να περάσουν τη διαδικασία της συνέντευξης, και εισηγείται την τελική επιλογή των φοιτητών του Π.Μ.Σ.

5.2. Όσοι φοιτητές αναμένεται να αποφοιτήσουν το ακαδημαϊκό έτος υποβολής της αίτησης πρέπει να συμπληρώσουν μία υπεύθυνη δήλωση (άρθρο 8, ν. 1599/1986) στην οποία να αναφέρουν: (α) το μέσο όρο βαθμολογίας τους μέχρι την στιγμή υποβολής της αίτησης, (β) πόσα μαθήματα υπολείπονται για την λήψη του πτυχίου και (γ) ότι θα καταθέσουν το πτυχίο τους το αργότερο κατά την εγγραφή τους στο Πρόγραμμα.

5.3. Υποψήφιοι με πτυχίο από Πανεπιστήμια της αλλοδαπής οφείλουν, εφόσον τους προσφερθεί (και αποδεχθούν) μια θέση στο Π.Μ.Σ., να καταθέσουν άμεσα τα απαραίτητα δικαιολογητικά στο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π ώστε να λάβουν πιστοποιητικό τίτλου σπουδών Πανεπιστημίου ομοταγούς των Ελληνικών Πανεπιστημίων. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί σύμφωνα με το νόμο.

5.4. Τα κριτήρια αξιολόγησης και οι αντίστοιχες μέγιστες βαρύτητες ανά κριτήριο έχουν ως ακολούθως: (α) γενικός βαθμός προπτυχιακού τίτλου, συντελεστής βαρύτητας 20%, (β) ύπαρξη άλλου μεταπτυχιακού τίτλου, συντελεστής βαρύτητας 20%, (γ) αποδεδειγμένη

γνώση άλλης ξένης γλώσσας χωρών Ανατολικής ή/και Ν.Α. Ευρώπης εκτός μητρικής, συντελεστής βαρύτητας 10%, (δ) ύπαρξη αποδεδειγμένης επαγγελματικής εμπειρίας συναφούς με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ., συντελεστής βαρύτητας 10%, (ε) αξιολόγηση των συστατικών επιστολών, συντελεστής βαρύτητας 20%, (ζ) αξιολόγηση της «Δήλωσης Σκοπού» και συνέντευξη, συντελεστής βαρύτητας 20%.

5.5. Κατηγορίες Πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί

Στο Π.Μ.Σ., γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών, πτυχιούχοι Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών (όπως π.χ. Τμημάτων Φιλοσοφικών Σχολών, Τμημάτων Σπουδών Περιοχής, Πολιτικών Επιστημών, Διεθνών Σχέσεων, κ.ά.) και άλλων συναφών επιστημονικών αντικειμένων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων του Ε.Α.Π. και των Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

5.6. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων υποψηφίων

Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι προσκόμισαν εμπρόθεσμα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

5.7. Επικύρωση της συμμετοχής

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές οι οποίοι έχουν αποδεχθεί την προσφορά θέσης στο πρόγραμμα υποχρεούνται να καταβάλουν το ποσό των 500,00 € για επικύρωση της συμμετοχής τους στο Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία της προσφοράς της θέσης. Το ποσό αυτό πληρώνεται έναντι ως μέρος των διδάκτρων. Επιστρέφεται σε περίπτωση που ο φοιτητής είναι υπότροφος για οικονομικούς λόγους ή λόγω αριστείας. Το ποσό αυτό δεν επιστρέφεται σε περίπτωση που ο υποψήφιος μεταπτυχιακός φοιτητής δεν πραγματοποιήσει την εγγραφή στο πρόγραμμα.

5.8. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. μπορούν, σύμφωνα με τον νόμο, μετά από αίτηση τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, οι μόνο ένας κατ' έτος, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία (βλ. άρθρο 45 του ν. 4485/2017), μόνο σε Π.Μ.Σ. που οργανώνεται στο Τμήμα του Ιδρύματος όπου υπηρετούν, το οποίο είναι συναφές με το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο οικείο Ίδρυμα.

5.9. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά κύκλο σπουδών είναι 36. Ο αριθμός διδασκόντων του Π.Μ.Σ. έχει ως εξής:

- μέλη ΔΕΠ του τμήματος: 13,

- Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του τμήματος: 2

- εξωτερικά συνεργαζόμενο διδακτικό προσωπικό: 5.

Στο Τμήμα ΒΣΑΣ ο αριθμός προπτυχιακών φοιτητών κατ' έτος είναι κατά προσέγγιση 200 και τα μέλη ΔΕΠ 33.

Άρθρο 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1. Γλώσσα

Οι γλώσσες διδασκαλίας και εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή/και η αγγλική.

6.2. Διάρκεια Π.Μ.Σ.: Πλήρης φοίτηση, Μερική φοίτηση, Αναστολή φοίτησης.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακού Σπουδών ορίζεται σε 4 εξάμηνα για το Πρόγραμμα πλήρους φοίτησης (εκ των οποίων το τελευταίο διατίθεται για τη έρευνα και συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας).

Για το Πρόγραμμα μερικής φοίτησης η χρονική διάρκεια είναι τρία (3) επιπλέον διδακτικά εξάμηνα. Η δυνατότητα μερικής φοίτησης αναγνωρίζεται σε εργαζόμενους φοιτητές, και σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για μη εργαζόμενους φοιτητές (π.χ. γονέας ανήλικου παιδιού, σοβαρή ασθένεια, κ.λπ.), η διάρκεια της οποίας δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής διάρκειας φοίτησης του Π.Μ.Σ.

Προσωρινή αναστολή των σπουδών, που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα μπορεί να δοθεί ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της ΣΕ. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

6.3. Στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/φοιτήτρια στο τρίτο ή τέταρτο εξάμηνο των σπουδών του/της συμμετέχει σε πρόγραμμα ERASMUS η διάρκεια των σπουδών του παρατείνεται μέχρι τέλος του προγράμματος ERASMUS στο οποίο συμμετέχει.

6.4. Δομή και Περιεχόμενο Προγράμματος.

Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται σε δύο στάδια, το στάδιο διεξαγωγής μαθημάτων (σε τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα) και το στάδιο εκπόνησης της μεταπτυχιακής εργασίας. Τα μαθήματα χωρίζονται σε Υποχρεωτικά (5), Υποχρεωτικά Επιλογής (3) και Ελεύθερες Επιλογές (7), τα οποία κατανέμονται στα τρία πρώτα εξάμηνα του προγράμματος. Ένα μέρος των μαθημάτων (έως 35%) μπορεί να γίνει εξ αποστάσεως σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά ν. 4485/2017 (Α' 114, αρθ. 30, παρ. 3) στην ελληνική ή/και στην αγγλική γλώσσα). Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει 13 πλήρεις διδακτικές εβδομάδες ανά εξάμηνο. Όλα τα Υποχρεωτικά (Υ) και Υποχρεωτικά Επιλογής (ΥΕ) μαθήματα διδάσκονται τέσσερις ώρες την εβδομάδα και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής δύο ώρες την εβδομάδα. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων στο κάθε εξάμηνο είναι 30. Η διπλωματική εργασία αποτιμάται με 30 πιστωτικές μονάδες βάσει του απαιτούμενου φόρτου εργασίας. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) απονέμεται μετά τη συμπλήρωση 120 διδακτικών μονάδων. Στην περίπτωση που ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέξει ως ελεύθερη επιλογή εκτός του προγράμματος σπουδών του μεταπτυχιακού μια από τις γλώσσες που διδάσκονται στο προπτυχιακό πρόγραμμα του τμήματος ΒΣΑΣ πιστώνεται επιπρόσθετα με 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS) ανά μάθημα κατά εξάμηνο.

6.5. Πρόγραμμα Μαθημάτων

Το Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση 11 μαθημάτων.

Το πρόγραμμα μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και η έναρξη τους ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και περιλαμβάνεται στον οδηγό σπουδών του.

Η Συνέλευση του τμήματος μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. κατανέμει και αναθέτει το διδακτικό έργο για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, σύμφωνα με τον ν. 4485/2017.

Για να προσφέρεται κάποιο μάθημα από την κατηγορία Υποχρεωτικό Επιλογής (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής πρέπει να το έχουν επιλέξει τέσσερις (4) φοιτητές το ελάχιστο.

Η υποστήριξη για την διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται από την πλατφόρμα τηλεκατάρτισης <http://compus.uom.gr/> στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Άρθρο 7

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

7.1. Παρακολούθηση Προγράμματος Σπουδών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς τις διαλέξεις, τα φροντιστήρια και άλλες δραστηριότητες, που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Το όριο απουσιών για κάθε διδασκόμενο μάθημα που δικαιούται ο κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια είναι μέχρι τρεις (3) διαλέξεις το ανώτερο. Απουσίες πέραν των τριών συνιστούν αποτυχία στο συγκεκριμένο μάθημα.

Κατά τη διάρκεια των δύο διδακτικών εξαμήνων οι φοιτητές οφείλουν να εκπονήσουν ερευνητικές εργασίες, να κάνουν προφορικές παρουσιάσεις και να συμμετάσχουν σε εξετάσεις, ακολουθώντας το οργανόγραμμα κάθε μαθήματος. Η ύλη του κάθε μαθήματος με τις θεματικές και τα κείμενα εργασίας, την υποχρεωτική βιβλιογραφία και τα κριτήρια αξιολόγησης αναρτάται από τους διδάσκοντες, με ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής στην αρχή κάθε εξαμήνου στο COMPUS και στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές εκπονούν την διπλωματική τους εργασία, την οποία υποχρεούνται να υποβάλουν έως το τέλος του 4ου διδακτικού εξαμήνου φοίτησης (βλ. αναλυτικά αρθ. 7 παρ. 6). Δύναται να δοθεί παράταση υποβολής διπλωματικής εργασίας έως δυο εξάμηνα με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και σύμφωνης γνώμης του επιβλέποντος, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος. Η παράδοση της διπλωματικής εργασίας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί αυτό το όριο.

Η διπλωματική εργασία είναι αυτόνομη ερευνητική μελέτη. Το θέμα είναι συναφές με το πρόγραμμα και παρέχεται καθοδήγηση όσον αφορά την επιλογή του, καθώς και την επίβλεψη κατά τη διάρκεια συγγραφής της.

Οι φοιτητές του Προγράμματος έχουν την ευκαιρία να διδαχθούν μια από τις γλώσσες της περιοχής που προσφέρει το Τμήμα ΒΣΑΣ στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, μετά από συνεννόηση με τον/την διδάσκοντα/διδάσκουσα την αντίστοιχη γλώσσα.

7.2. Υποχρεώσεις Φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που γίνονται δεκτοί στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένοι:

Να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών.

Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

7.3. Υποχρεώσεις Διδασκόντων

Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένος:

Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των διαλέξεων του μαθήματος.

Να ελέγχει τις παρουσίες των φοιτητών.

Να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος με τρόπο που αυτό να είναι έγκυρο και σύμφωνο με τις τρέχουσες εξελίξεις της επιστήμης.

Να τηρεί τουλάχιστον δύο ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

Να υποβάλει κατά την έναρξη του εξαμήνου προς διανομή στους μεταπτυχιακούς φοιτητές στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. το αναλυτικό οργανόγραμμα (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε ενότητα του μαθήματος, μελέτες περιπτώσεων, τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία, καθώς και τον αναλυτικό τρόπο αξιολόγησης.

7.4. Εξετάσεις και Βαθμολογία Φοιτητών

Η αξιολόγηση των φοιτητών για κάθε μάθημα γίνεται από το διδάσκοντα ή τους διδάσκοντες και περιλαμβάνει: (α) γραπτή ή προφορική εξέταση, (β) εργασία, (γ) παρουσίαση, συνδυαστικά ή μέρος αυτών. Ο κάθε διδάσκων ορίζει στο αναλυτικό οργανόγραμμα (syllabus) τον τρόπο και τους συντελεστές βαρύτητας (α), (β) και (γ) του μαθήματος του. Ο φοιτητής μπορεί να πάρει το τελικό βαθμό του μαθήματος μονό εφόσον βαθμολογηθεί σύμφωνα με τα κριτήρια ως προαπαιτούμενα, όπως αναγράφονται εξ αρχής στο syllabus του διδάσκοντα.

Η αξιολόγηση των επιδόσεων τους γίνεται με την εξής κλίμακα:

$$A = 10A^- = 9B^+ = 8$$

$$B = 7C = 6D = 5 \text{ (pass)} F = \text{Fail}$$

Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το πολύ μέσα σε διάστημα 15 ημερών από την ημέρα εξέτασης.

7.4.1. Ο φοιτητής που αποτυγχάνει σε ένα ή δύο μαθήματα κατ' έτος έχει δικαίωμα επανεξέτασης τους το Σεπτέμβριο. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/φοιτήτρια αποτύχει κατά την επαναληπτική εξέταση έχει δικαίωμα να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα πληρώνοντας το ποσό των (250) ευρώ, ανά μάθημα. Σε περίπτωση δεύτερης αποτυχίας και στα δύο μαθήματα θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα.

7.4.2. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/φοιτήτρια αποτύχει ξανά στην εξέταση ενός μαθήματος που παρακολούθησε εκ νέου και εφόσον ο γενικός μέσος όρος όλων των μαθημάτων του/της είναι τουλάχιστον 7,00 (επτά, 00), συμπεριλαμβανομένου και του μαθήματος στο οποίο έχει αποτύχει, ο/η συγκεκριμένος/η φοιτητής/φοιτήτρια μπορεί να προχωρήσει στην εκπόνηση της διπλωματικής διατριβής με σκοπό την αποφοίτηση του/της. Εάν ο γενικός μέσος όρος είναι κάτω από 7,00 (επτά, 00), ο/η φοιτητής/φοιτήτρια αυτόματα διαγράφεται από το πρόγραμμα.

7.5. Αξιολόγηση Μαθημάτων και Διδασκόντων

Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος και πριν την εξέταση του, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές το αξιολογούν, καθώς επίσης και τον/τους διδάσκοντα/ες.

Η αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές γίνεται σύμφωνα με τους

κανόνες και την διαδικασία που καθορίζει η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και με την συμπλήρωση ερωτηματολογίου που η ίδια έχει συντάξει και παρέχει στο Πρόγραμμα.

7.6. Διαδικασία Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

Κατά τη διάρκεια του τρίτου εξαμήνου ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταθέτει αίτηση στην Συντονιστική Επιτροπή, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και στην οποία επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον επιβλέποντα και συγκροτεί την τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Ο επιβλέπων καθηγητής είναι μέλος ΔΕΠ του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης, της καθοδήγησης και του ελέγχου της πορείας εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας και παρακολουθεί αν τηρούνται οι στόχοι, το χρονοδιάγραμμα, και οι προδιαγραφές της έρευνας.

Η έκταση της διπλωματικής εργασίας ορίζεται σε 30.000 λέξεις το ελάχιστο. Η διπλωματική εργασία πρέπει να βασίζεται σε πρωτότυπη έρευνα σε θέμα σχετικό με τα επιστημονικά πεδία που εξυπηρετεί το Π.Μ.Σ. και να επιδεικνύει σημαντικό βαθμό μεθοδολογικής και θεωρητικής κατάρτισης.

Τα στάδια παράδοσης της Διπλωματικής Εργασίας έχουν ως εξής:

1. Τέλος 4ου εξαμήνου (15 Ιουνίου), ολοκλήρωση έρευνας και παράδοση αναλυτικού κειμένου αναφοράς (μέχρι 6.000 λέξεις) στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και επιβλέποντα για το θεωρητικό-μεθοδολογικό πλαίσιο, βιβλιογραφία και προσχέδιο για το πραγματολογικό υλικό από τα αρχεία, ή από το πεδίο. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια ζητήσει αλλαγή του επιβλέποντος καθηγητή, αποφασίζει σχετικά η Συντονιστική Επιτροπή, πριν την ολοκλήρωση του 4ου εξαμήνου.

2. 15 Σεπτεμβρίου ολοκλήρωση της συγγραφής του κειμένου της Διπλωματικής εργασίας, αποστολή στον/την επιβλέποντα/σα.

3. Παρατηρήσεις, υποδείξεις από τον επιβλέποντα μέχρι 30 Οκτωβρίου.

4. Κατάθεση τελικής εργασίας για αξιολόγηση από την Εξεταστική Επιτροπή μέχρι 15 Δεκεμβρίου, σύμφωνα με το πρότυπο συγγραφής (βλ. 1/4 διάστημα, γραμματοσειρά 12, αριθμός λέξεων 30 χιλιάδες λέξεις κατ' ελάχιστο) και περίληψη στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Στο εσώφυλλο της Διπλωματικής αναφέρεται ρητά ότι: «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Εργασίας από το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας δεν υποδηλώνει αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις γνώμες του συγγραφέα».

5. Ιανουάριος, προφορική υποστήριξη των διπλωματικών εργασιών ενώπιον των Εξεταστικών Επιτροπών. Σε περίπτωση παράτασης ή αναστολή φοίτησης, ο επόμενος μήνας υποστήριξης είναι ο Ιούνιος.

6. Σε περίπτωση μη κατάθεσης τελικού κειμένου εντός προθεσμιών ο επιβλέπων εισηγείται ότι ο φοιτητής/τρια δεν μπορεί να ολοκληρώσει το πρόγραμμα και διαγράφεται από το πρόγραμμα.

7. Σε περίπτωση επιτυχούς υποστήριξης ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, οι φοιτητές αναρτούν την εργασία στον διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος.

8. Η προφορική υποστήριξη γίνεται εφόσον ο/η φοιτητής/φοιτήτρια έχει εξοφλήσει τα διδάκτρα του Προγράμματος.

9. Με το πέρας της διαδικασίας η Εξεταστική Επιτροπή υποβάλλει στη Γραμματεία το πρακτικό αξιολόγησης με το βαθμό της εργασίας.

7.7. Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα. Στην περίπτωση αυτή εξετάζεται, ύστερα από αίτηση του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων.

Άρθρο 8

ΛΟΓΟΚΛΟΠΗ-ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΣΕ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

8.1. Στις μεταπτυχιακές εργασίες ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα.

8.2. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας (ή μέρους αυτής) κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας (ή μέρους αυτής) άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς αναφορά. Θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι υπήρξε ηλεκτρονική αποκοπή και επικόλληση χωρίς εισαγωγικά ή καμία αναφορά.

8.3. Δεν αποτελεί λογοκλοπή:

(α) Η θεμιτή ή αξιόπιστη παράφραση κειμένου που αναφέρει πηγή.

(β) Οι κακότεχνες αναφορές, όπου υπάρχει αναφορά σε πηγή.

(γ) Η αναφορά σε άρθρα νόμων ή διεθνών συμβάσεων ή σε κείμενα δικαστικών αποφάσεων ή δημοσιευμένων επίσημων εκθέσεων διεθνών οργανισμών ή εθνικών φορέων.

(δ) Οι πληροφορίες που αποτελούν γεγονότα «γνωστά τοις πάσι» (common knowledge).

8.4. Η περίπτωση λογοκλοπής μπορεί να στοιχειοθετηθεί απόφαση της Συνέλευσης για διαγραφή μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής.

8.5. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί λογοκλοπή μετά τη λήψη του μεταπτυχιακού διπλώματος, ο τίτλος που έχει απονεμηθεί ανακαλείται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης.

Άρθρο 9

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΑΠΟ ΤΟ Π.Μ.Σ.

Μη συνεπής παρακολούθηση μαθημάτων (βλ. αρ. 7.1 και 7.2 του Κανονισμού) Μη εκπλήρωση των απαιτούμενων εργασιών στα μαθήματα (βλ. αρ. 7.4 του Κανονισμού)

Αδυναμία ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας (βλ. αρ. 7.6 του Κανονισμού) Ζητήματα σχετικά με λογοκλοπή (βλ. αρ. 8 του Κανονισμού)

Άρθρο 10

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

10.1. Γενικά

Στην υλοποίηση του Προγράμματος θα συμβάλουν κυρίως τα μέλη του τμήματος αλλά και εξωτερικοί συνεργάτες συναφών αντικειμένων, με αναγνωρισμένο επαγγελματικό και επιστημονικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο και κύρος στην ημεδαπή ή/και αλλοδαπή και, γενικά, επιστήμονες που συγκεντρώνουν τα νόμιμα αλλά και ουσιαστικά προσόντα για διδασκαλία στο Π.Μ.Σ. π.χ. κατοχή διδακτορικού διπλώματος, εμπειρία στη διδασκαλία σε μεταπτυχιακό επίπεδο, αξιόλογη εμπειρία και καταξίωση στον επαγγελματικό τους χώρο, κ.λπ. Η επιλογή διδασκόντων και η ανάθεση διδασκαλίας στο Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Συνέλευση κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής και αξιολόγηση των αναγκών του Π.Μ.Σ. σε διδακτικό προσωπικό. Οι διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. προέρχονται κατά εξήντα τοις εκατό (60%) τουλάχιστον από μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος ή άλλες περιπτώσεις, έτσι όπως ορίζονται κατά την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά το άρθρο 36 του ν. 4485/2017). Καθήκοντα διδασκαλίας μπορούν να ανατεθούν σε καθηγητές άλλου ΑΕΙ ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης.

10.2. Αποζημίωση Διδασκόντων

Η ωριαία αποζημίωση των διδασκόντων για τη διδασκαλία καθώς και η αποζημίωση για την επίβλεψη διπλωματικής εργασίας ή για οποιοδήποτε άλλο ανατιθέμενο μεταπτυχιακό έργο, ρυθμίζονται με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής. Η αποζημίωση των διδασκόντων υπολογίζεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τίθενται από την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά τις παρ. 3, 4, 5 και 6 του ν. 4485/2017).

10.3. Περιορισμός στη Διδασκαλία Μαθημάτων

Ο μέγιστος αριθμός μαθημάτων για κάθε διδάσκοντα στο Π.Μ.Σ. είναι δύο (2) για κάθε ακαδημαϊκό έτος. Ο μέγιστος αριθμός διπλωματικών εργασιών για κάθε επιβλέποντα είναι τέσσερις (4) για κάθε ακαδημαϊκό έτος, εκτός αν η Συνέλευση αποφασίσει διαφορετικά. Εάν η φύση του θέματος αφορά πέραν του ενός επιστημονικά πεδία είναι δυνατή η συνεργασία δύο επιβλεπόντων.

10.4. Λόγοι Αντικατάστασης Διδάσκοντος

Ο διδάσκων υποχρεούται να τηρεί τον παρόντα Κανονισμό ή κάθε άλλη διάταξη σχετική με το Π.Μ.Σ.

Εάν στο τέλος ενός εξαμήνου διδασκαλίας καταδειχθεί ότι ο διδάσκων δεν ανταποκρίνεται πλήρως τις υποχρεώσεις του, τότε είναι δυνατή η αντικατάστασή του με απόφαση της Συνέλευσης.

Άρθρο 11

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εκτός από τη διδασκαλία μαθημάτων του Προγράμματος

τος Σπουδών του Π.Μ.Σ. μπορεί να γίνονται και παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι: discussion papers, έκδοση βιβλίων, σημειώσεων, μονογραφιών, ειδικών μελετών, διαλέξεις, διοργάνωση και συμμετοχή σε συνέδρια κ.ά. Για την παρακολούθηση των παράλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ενημερώνεται η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. από τον διδάσκοντα και χορηγείται σχετική βεβαίωση στους φοιτητές.

Άρθρο 12

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. επιλαμβάνεται των διαφόρων θεμάτων της λειτουργίας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος (εγγραφές σπουδαστών, τήρηση φακέλων βαθμολογίας, αξιολογήσεις διδασκόντων, χορήγηση πτυχίων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, ενημέρωση για διάφορες υποτροφίες, δάνεια, υποστήριξη στο εργαστήριο Η/Υ και στη βιβλιοθήκη κ.λπ.). Τα καθήκοντα του επικεφαλής της Γραμματείας του Π.Μ.Σ. είναι να διεκπεραιώνει τρέχοντα θέματα, που αφορούν το διδακτικό προσωπικό, τους σπουδαστές, το πρόγραμμα, τις επαφές με τις διάφορες υπηρεσίες και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα και να φροντίζει για τις δημόσιες σχέσεις του Π.Μ.Σ.

Στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. απασχολούνται άτομα με συμβάσεις έργου/εργασίας, εφόσον υπάρχουν ίδιοι πόροι του προγράμματος για την κάλυψη της αποζημίωσης τους, των ασφαλιστικών εισφορών κ.λπ.

Για την ανάθεση έργου/εργασίας γραμματειακής υποστήριξης γίνεται προκήρυξη της θέσης. Οι διαδικασίες ανάθεσης είναι αντικειμενικές και αδιάβλητες σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Η Συνέλευση μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής αποφασίζει για τα απαιτούμενα προσόντα και ορίζει τριμελή επιτροπή αξιολόγησης υποψηφίων. Μετά τη νόμιμη διαδικασία προκήρυξης της θέσης η τριμελής επιτροπή αξιολογεί τις υποψηφιότητες και προτείνει στην Συνέλευση τον κατάλληλο υποψήφιο για ανάθεση έργου/εργασίας.

Άρθρο 13

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

13.1. Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. προέρχεται από: α) τον προϋπολογισμό του Παν. Μακεδονίας,

β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,

γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα,

όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,

δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,

ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,

στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι.,

Εφόσον δεν καλύπτονται τα λειτουργικά έξοδα του Π.Μ.Σ. εξ ολοκλήρου από τις ως ανωτέρω πηγές χρηματοδότησης, τα έξοδα καλύπτονται από τέλη φοίτησης.

13.2. Η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. και κατανέμεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά παρ. 4 του άρθρου 37 του ν. 4485/2017).

13.3. Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει ετησίως, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, απολογισμό εσόδων -εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία, και ιδίως του ύψους των τελών φοίτησης, των αμοιβών των διδασκόντων στα Π.Μ.Σ. και του αριθμού των διδασκόντων που τις εισέπραξαν.

13.4. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδιος για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση του τμήματος, την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

13.5. Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. προτείνει στη Συνέλευση και η τελευταία αποφασίζει για τη διάθεση οικονομικών πόρων για την αποζημίωση των διδασκόντων, της Γραμματείας, για αγορά υλικού, εξοπλισμού εργαστηρίων και γραφείων, βιβλίων, περιοδικές αμοιβές έκτακτου προσωπικού Γραμματείας, και γενικά για κάθε λειτουργική δαπάνη του Π.Μ.Σ.

13.6. Τα έσοδα από χορηγίες, δωρεές, δίδακτρα, από παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, από βιβλία, μελέτες κ.λπ. δύνανται να κατατίθενται σε έντοκους λογαριασμούς σε τράπεζες με ανταγωνιστικό επιτόκιο κατά την κρίση της Επιτροπής Ερευνών σε συνδυασμό με την παρεχόμενη ασφάλεια.

13.7. Η Συντονιστική Επιτροπή προτείνει και η Συνέλευση αποφασίζει για τα δίδακτρα του Π.Μ.Σ., την αναπροσαρμογή αυτών. Όλες οι παραπάνω αποφάσεις εγκρίνονται από το τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, ακολουθώντας την κείμενη νομοθεσία.

13.8. Δίδακτρα

Τα δίδακτρα του Π.Μ.Σ. ορίζονται σε 2.500 (δύο χιλιάδες πεντακόσια) ευρώ για ολόκληρη τη διάρκεια του προγράμματος και καταβάλλονται σε τέσσερις ισόποσες δόσεις των πεντακοσίων (500) ευρώ με την έναρξη κάθε εξαμήνου πέραν του ποσού των πεντακοσίων (500) ευρώ της επικύρωσης συμμετοχής.

Επιστροφή διδάκτρων ανά εξάμηνο επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που υπάρχει εξαιρετικά σοβαρός λόγος για διακοπή φοίτησης κατ' αίτηση του φοιτητή και εφόσον ο φοιτητής αιτιολογήσει επαρκώς τους λόγους διακοπής του στη Συντονιστική Επιτροπή το αργότερο εντός 20 ημερών από την έναρξη των μαθημάτων. Για την επιστροφή των διδάκτρων αποφασίζει η Συνέλευση, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Το ποσό της επικύρωσης συμμετοχής δεν επιστρέφεται.

Άρθρο 14

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ (Υποτροφίες)

14.1. Με απόφαση της Συνέλευσης χορηγούνται υποτροφίες ως απαλλαγή από τα δίδακτρα: Α. Σε φοιτητές του Π.Μ.Σ., οι οποίοι δικαιούνται κατά την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. ενδεικτικά ν. ν. 4485/2017), των οποίων το ατομικό εισόδημα, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα - του τε-

λευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο Π.Μ.Σ. έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου - δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς, το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Ελληνικής Στατιστικής Αρχής).

Β. Σε φοιτητές του Π.Μ.Σ. ανάλογα με την ακαδημαϊκή επίδοση, ανά εξάμηνο με τη μορφή επιστροφής διδάκτρων μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., ανά εξάμηνο, στο τέλος του κάθε εξαμήνου.

Οι υπότροφοι του προγράμματος υποχρεούνται να συμμετέχουν σε επιτηρήσεις κατά την περίοδο εξετάσεων του προπτυχιακού προγράμματος του τμήματος και να παρέχουν γενικά επικοινωνιακό έργο στο Τμήμα.

14.2. Ο αριθμός των υποτροφιών και η κατανομή τους, δηλαδή ο αριθμός των υποτρόφων και το ύψος της υποτροφίας κατά άτομο αποφασίζεται από την Συνέλευση μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής η οποία και αξιολογεί τις υποψηφιότητες για την χορήγηση υποτροφιών.

14.3. Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης για οικονομικούς λόγους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υποβάλλεται ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών των Π.Μ.Σ. Οι απαλλασσόμενοι φοιτητές αυτής της κατηγορίας δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Άρθρο 15 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Άρθρο 16 ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ο/η οποίος-α έχει εκπληρώσει όλες της ακαδημαϊκές και οικονομικές υποχρεώσεις προς το Π.Μ.Σ. τότε και μόνον τότε μπορεί να προχωρήσει στην τελετή ορκωμοσίας, μετά την κατάθεση στην Γραμματεία του Π.Μ.Σ. της σχετικής αίτησης και των υπολοίπων δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών. Η ημερομηνία της ορκωμοσίας ανακοινώνεται από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Η ορκωμοσία δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση του τίτλου σπουδών του Π.Μ.Σ.

Η τελετή ορκωμοσίας (απαγγελία όρκου) γίνεται με παρουσία εκπροσώπου των πρυτανικών Αρχών του Πανεπιστημίου, του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών και του Προέδρου του τμήματος.

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών τυπώνεται σε καλαίσθητη ειδική περγαμηνή, για την οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα καταβάλουν στην Επιτροπή Ερευνών το ποσό των τριάντα (30) €, το οποίο αφορά τη δαπάνη για την αγορά της μεμβράνης και των εξόδων εκτύπωσης της. Με την καταβολή του παραπάνω ποσού οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, πέρα από τη μεμβράνη του πτυχίου, θα δικαιούνται να λάβουν δωρεάν και δύο (2) αντίγραφα του πτυχίου (βλ. πρότυπο Διπλώματος στο παράρτημα του παρόντος Κανονισμού).

16.2 Παράρτημα Διπλώματος

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. αρ 15 του ν. 3374/2005 (Α' 189) το παράρτημα διπλώματος είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο, το οποίο δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων που χορηγούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Το παράρτημα επισυνάπτεται στους τίτλους σπουδών που χορηγούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από το άτομο που αναγράφεται ονομαστικά στο πρωτότυπο του τίτλου στον οποίο επισυνάπτεται το παράρτημα. Στο παράρτημα δεν γίνονται αξιολογικές κρίσεις και δεν υπάρχουν δηλώσεις ισοτιμίας ή αντιστοιχίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση του τίτλου στο εξωτερικό.

Το παράρτημα διπλώματος εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Το πρωτότυπο του παραρτήματος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας που απαιτούνται για το χορηγούμενο τίτλο σπουδών. Η ημερομηνία έκδοσης του παραρτήματος δεν συμπίπτει υποχρεωτικά με την ημερομηνία χορήγησης του τίτλου σπουδών, αλλά δεν μπορεί ποτέ να είναι προγενέστερη από αυτή.

Άρθρο 17 ΡΥΘΜΙΣΗ ΑΛΛΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα Κανονισμό ρυθμίζονται κατόπιν αποφάσεων της Συνέλευσης κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 18 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού μπορούν να τροποποιούνται με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος ΒΣΑΣ και έγκριση από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου ή/και άλλα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Ιστορία, Ανθρωπολογία και Πολιτισμός στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη (History, Anthropology and Culture in Eastern and South-Eastern Europe)».

Πρόγραμμα Μαθημάτων
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS
«Συγκριτική ιστορία αυτοκρατοριών στην Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη» (Υ)	10
«Εθνογραφίες της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης» (Υ)	10
«Χώρος και διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς στα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη» (Υ)	10
Σύνολο μονάδων	30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS
«Θεωρία και μεθοδολογία της Ιστορίας» (Υ)	10
«Θεωρία και μεθοδολογία της Ανθρωπολογίας» (Υ)	10
Ελεύθερη επιλογή δύο μαθημάτων από τον σχετικό πίνακα (παρακάτω)	2x5
Σύνολο μονάδων	30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS
Υποχρεωτικά Επιλογής 2 από τα 3 ακόλουθα μαθήματα:	
«Σύγχρονη βαλκανική ιστορία και πολιτική» (ΥΕ)	10
«Πολιτική Ανθρωπολογία, θρησκεία και φύλα στα Βαλκάνια και την Αν. Μεσόγειο» (ΥΕ)	10
«Τέχνη, κουλτούρα και πολιτική στην Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη» (ΥΕ)	10
Ελεύθερη επιλογή δύο μαθημάτων από τον σχετικό πίνακα (παρακάτω)	2x5
Σύνολο μονάδων	30

Ελεύθερες Επιλογές για τα Β' και Γ' εξάμηνα:	ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS
«Βουλγαρική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική»	5
«Ρωσική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική»	5
«Ρουμανική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική»	5
«Τουρκική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική»	5
«Πολιτικές του πολιτισμού στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας»	5
«Σλαβολογία: Εθνικές σχολές και εθνογενετικές διαδικασίες»	5

«Προφορική ιστορία, μνήμη, εικόνα και ψηφιοποίηση»	5
--	---

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

	ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS
Διπλωματική εργασία	30

Περιεχόμενο Μαθημάτων

Α' εξάμηνο

Συγκριτική ιστορία αυτοκρατοριών στην Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη.

Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει συγκριτικά τις Ηπειρωτικές αυτοκρατορίες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης (δηλαδή την Ρωσική αυτοκρατορία των Ρομανώφ, την Αυστρο-ουγγρική αυτοκρατορία των Αψβούργων και την Οθωμανική αυτοκρατορία) από τη στιγμή της ανάδυσής τους 15ο- 16ο αιώνα μέχρι και την οριστική διάλυση τους με το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου (1918) τόσο σε σχέση με τις εξελίξεις στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης όσο και μεταξύ τους σε επίπεδο πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δομών. Πιο συγκεκριμένα τα επίπεδα σύγκρισης μεταξύ των τριών αυτοκρατορικών μοντέλων θα περιλαμβάνουν: τη δομή της πολιτικής εξουσίας, την ιδεολογική περιβολή της και πιο συγκεκριμένα τη χρήση της «θρησκευτικής οικουμενικότητας» ως κυρίαρχο ιδεολογικό μοντέλο, τις σχέσεις γαιοκτησίας, τις μορφές ανάδυσής της κληρονομικής αριστοκρατίας, τις σχέσεις κληρονομικής αριστοκρατίας και μοναρχίας, την στρατιωτική οργάνωση και τέλος τις μεταρρυθμιστικές περιόδους κατά τις οποίες οι ηγετικές ελίτ προσπάθησαν να εκσυγχρονίσουν (με την έννοια του εκδυτικισμού) τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικοστρατιωτικές δομές μέσα από μια διαδικασία ανταγωνισμού/προσαρμογής/«κρίσης» σε σχέση με το δυτικό απολυταρχικό και κατόπιν εθνικό/αστικό μοντέλο οργάνωσης των κρατών. Κατόπιν αναλύονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες συντελέστηκε η ίδρυση εθνικών κρατών σε αυτόν τον ευρύ χώρο ο οποίος καλύπτεται από πολύ διαφορετικούς, εθνοτικά, γλωσσικά και θρησκευτικά, πληθυσμούς. Συγκεκριμένα μελετώνται συγκριτικά: οι διαδικασίες αστικοποίησης και εκβιομηχάνισης, η παράλληλη ανάπτυξη εθνικών κινημάτων στις τρεις αυτοκρατορίες ως συνέπεια της επίδρασης των αστικών επαναστάσεων στη Δυτική Ευρώπη και της ιδεολογικής επιρροής ρευμάτων όπως ο Γαλλικός Διαφωτισμός και ο Γερμανικός Ρομαντισμός, η ανάπτυξη των εθνικών κινημάτων κατ' αρχήν ως αποσχιστικά και κατόπιν ως αλυτρωτικά, οι διαδικασίες εθνικής κρατικής συγκρότησης (nation state building), οι σχέσεις των νέων εθνικών κρατών με τις παλαιές αυτοκρατορίες, η ανάπτυξη και η επίδραση του αυτοκρατορικού εθνικισμού στη διαμόρφωση των αλυτρωτικών ιδεολογιών των νέων εθνικών κρατών. Τέλος μελετώνται οι συνθήκες κατάρρευσης και μετασχηματισμού των αυτοκρατοριών της Α και Ν.Α. Ευρώπης, που επέφερε ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος και οι συνέπειες του σε πολιτικό, ιδεολογικό, και στρατιωτικό επίπεδο.

Εθνογραφίες της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης

Το μάθημα ασχολείται με την ανθρωπολογική μελέτη της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης όπως αυτή έχει κα-

ταγραφεί μέσα από την εθνογραφική έρευνα, από τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα μέχρι και τις μέρες μας. Παράλληλα, επιδιώκει να προσδιορίσει τη σχέση ανάμεσα στην ανθρωπολογία, τη λαογραφία και την εθνολογία, οι οποίες αποτέλεσαν τις επιστήμες εκείνες που ασχολήθηκαν με τη μελέτη στοιχείων του πολιτισμού στην Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη, και τον προσέγγισαν ιστορικά και συγχρονικά.

Στο μάθημα θα συζητηθεί, αρχικά, ο τρόπος με τον οποίο ο εν λόγω γεωγραφικός χώρος διαμορφώθηκε ιστορικά ως πεδίο εθνογραφικών μελετών. Παράλληλα, θα εξεταστούν τα ιστορικά, κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά συμφραζόμενα των χωρών της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης, μέσα στα οποία δημιουργήθηκαν οι συνθήκες για τη μελέτη της πολιτισμικής ταυτότητας και η ανάπτυξη των παραπάνω επιστημονικών πεδίων.

Στη συνέχεια, με τη χρήση εθνογραφικών παραδειγμάτων, θα μελετηθούν όψεις της κοινωνικής πραγματικότητας της Ανατολικής και Ν.Α. Ευρώπης καθώς και οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές μεταβολές στην περιοχή μετά το 1990. Εδώ θα διερευνηθούν ζητήματα όπως οι διαδικασίες συγκρότησης συλλογικών ταυτοτήτων, η εμπειρία της σοσιαλιστικής περιόδου καθώς και πτυχές της μετα-σοσιαλιστικής πραγματικότητας όπως οι πολιτικές της ταυτότητας, και φαινόμενα όπως η βία, η μετανάστευση και η προσφυγιά.

Χώρος και διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς στα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η διαχείριση και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου. Η ανάδειξη και προστασία της εικόνας της πόλης με άξονα την βιώσιμη ανάπτυξη, αποτελεί το βασικό παράδειγμα αυτής της διερεύνησης. Στο πλαίσιο της γεωγραφικής περιοχής αναφοράς του μαθήματος (Ν.Α. Ευρώπη) εξετάζονται ζητήματα σχεδιασμού της πόλης και οι επικοινωνιακές πολιτικές για τη διαχείριση της πολιτιστικής της κληρονομιάς. Η πρόσβαση σε γνώσεις και πρακτικές σχετικά με τη συνάντηση των διαφορετικών πολιτισμών, την κατανόηση λαών και πολιτισμών, την ανάδειξη και προβολή της τοπικής κουλτούρας, την αποδοχή της ετερότητας, όπως αυτά αποτυπώνονται στον χώρο και δημιουργούν εναύσματα για τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς στα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη, αποτελούν ζητούμενα/ στόχους αυτού του μαθήματος. Παράλληλα επιχειρείται η εκπαίδευση σε πολιτικές προώθησης και διαχείρισης της "πολιτιστικής ταυτότητας" ενός τόπου μέσα από τη χρήση των νέων τεχνολογιών ψηφιοποίησης.

Β' εξάμηνο

Θεωρία και μεθοδολογία της Ιστορίας.

Το μάθημα στοχεύει στην παρουσίαση των κυρίαρχων ιστοριογραφικών σχολών και των αντίστοιχων θεωρητικών ρευμάτων που σημάδεψαν την ιστορία της δυτικής ιστοριογραφίας στους τελευταίους δυο αιώνες, όπως και στις μεθοδολογικές απολήξεις τους όσον αφορά στην ανεύρεση, επιλογή και αξιοποίηση ιστορικών πηγών. Το μάθημα θα προσεγγίσει τους κλασσικούς ορισμούς της ιστορίας ως περιγραφής ιστορικών γεγονότων και ως

ερμηνευτικής κατανόησης του ιστορικού παρελθόντος, όπως και των παράγωγων εννοιών για το τι θεωρείται πηγή, περιγραφή, αφήγηση, ερμηνεία του τελευταίου.

Τα θεωρητικά ρεύματα που θα αναλυθούν εκτεταμένα είναι αυτά: του Ιστορικού Θετικισμού συνυφασμένο με την άνθιση της πολιτικοδιπλωματικής ιστορίας και με κορυφαίο εκπρόσωπο του ρεύματος τον Leopold von Ranke-του Ιστορισμού όπως εκφράστηκε κυρίως μέσα στη χεγκελιανή φιλοσοφική παράδοση- της Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας κυρίως μέσα από την περιγραφή των θέσεων της πρώτης και της δεύτερης γενιάς της Σχολής των Annales (Lucien Febvre, Mark Bloch, Fernand Braudel και Emmanuel Le Roy Ladurie, Francois Furet κ.α, αντιστοίχως)- της μαρξιστικής ιστοριογραφίας, κυρίως όπως εκφράστηκε από τον Κύκλο της Βαρσοβίας και τους άγγλους μαρξιστές ιστορικούς (όπως ο E.P. Thomson, ο Perry Anderson και ο Eric Hobsbaum)-της Πολιτισμικής ιστορίας και της ιστορίας των Νοοτροπιών (κυρίως μέσα από την ανάλυση των θέσεων της τρίτης γενιάς της Σχολής των Annales: Michel de Certeau, Georges Duby, Jacques Le Goff, Jean-Pierre Vernant)-της Ιστορίας των Ιδεών (Arthur O. Lovejoy, Leo Spitzer, Isaiah Berlin, Christopher Hill, J. G. A. Pocock)-της Διανοητικής Ιστορίας (Michel Foucault, Carlo Ginzburg, Reinhart Koselleck)-του Νέου Ιστορισμού (Stephen Greenblatt). Οι πιο σύγχρονες τάσεις στην ιστορία είναι η προφορική ιστορία (που δίνει βάρος στην ανασυγκρότηση της μνήμης, δημόσιας και προσωπικής) και η μικροϊστορία (που δίνει βαρύτητα στην κοινωνική ιστορία «από τα κάτω» και έμφαση στον άνθρωπο ως ξεχωριστή οντότητα και δρώντα ενός κοινωνικού και οικονομικού συνόλου). Για όλα τα παραπάνω θεωρητικά ρεύματα (αλλά κυρίως αυτά του Ιστορικού Θετικισμού, της Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας, της Πολιτισμικής ιστορίας, της Διανοητικής Ιστορίας και της Προφορικής ιστορίας) θα αναλυθεί τις μεθοδολογικές κατευθύνσεις που επιλέγει το καθένα για να προσεγγίσει ζητήματα πηγών, αφηγηματικές στρατηγικές και ερμηνευτικές συνθέσεις. Τέλος το μάθημα θα επιμείνει στη μεθοδολογία χρήσης των πηγών είτε αυτές είναι γραπτές (αρχαία, τύπος, λογοτεχνία) είτε αναπαραστατικές (οπτικές, ακουστικές/ήχητικές, απτικές πηγές).

Θεωρία και μεθοδολογία της Ανθρωπολογίας

Η κοινωνική ανθρωπολογία είναι η μόνη κοινωνική επιστήμη που ορίζεται με βάση την μέθοδο και όχι το αντικείμενο της. Το μάθημα παρουσιάζει την εξέλιξη της ανθρωπολογικής σκέψης από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική καθώς και τις διαφορετικές ανθρωπολογικές σχολές και «εθνικές παραδόσεις» που διαμορφώνονται κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα (π.χ. ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία).

Χρησιμοποιούνται παραδείγματα από τις «κλασικές έρευνες» που καθιέρωσαν τον κορμό της ανθρωπολογίας ως ξεχωριστή πειθαρχία που ασχολείται με τη διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στον «πολιτισμό» και την «κοινωνία» καθώς και την κατανόηση της «πολιτισμικής διαφοράς» που αποτελεί το κύριο συστατικό των κοινωνικών ταυτοτήτων όπως μελετώνται και βιώνονται στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνιών.

Γ' εξάμηνο

Σύγχρονη βαλκανική ιστορία και πολιτική

Το μάθημα κινείται θεματικά στους κοινούς τόπους της Ιστορίας και της Πολιτικής Επιστήμης και καλύπτει χρονικά την περίοδο από τους Βαλκανικούς Πολέμους έως και τις τρέχουσες εξελίξεις στα Βαλκάνια σήμερα. Η περιοδολόγηση στηρίζεται στις διακριτές μεγάλες φάσεις της ευρωπαϊκής διαδρομής που σηματοδοτούν και τις αντίστοιχες τομές για τα Βαλκάνια, όπως είναι οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι και η ενδιάμεση περίοδος ενός γενικότερου «ειρηνοπολέμου», ο Ψυχρός Πόλεμος και η κατάρρευση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού το 1989, αλλά και οι μετέπειτα εμπλοκές με την πολυδιάσπαση και τον σχηματισμό νέων κρατών στην περιοχή. Εντός της προαναφερόμενης περιόδου θα εξεταστούν εκτενώς επιμέρους ζητήματα σχετικά με α) την ειρήνη και τον πόλεμο και τα μέσα διαχείρισης τους, β) τον προσδιορισμό της έννοιας του εσωτερικού και εξωτερικού εχθρού, γ) τις ιδεολογικές ζυμώσεις και τις πολιτικές-καθεστωτικές όσο και τις κοινωνικές μεταβολές, δ) τη χάραξη και επαναχάραξη των συνόρων, ε) την αντιμετώπιση των μειονοτήτων, στ) τις διμερείς ή πολυμερείς προσεγγίσεις αλλά και τις διπολικές αποκλείσεις, ζ) τον ρόλο του διεθνούς παράγοντα, η) τη σύνθετη διαδικασία της μετάβασης μετά το 1989, θ) τις νοσηματοδοτήσεις της μνήμης.

Πολιτική Ανθρωπολογία, θρησκεία και φύλα στα Βαλκάνια και την Αν. Μεσόγειο Μέσα από εθνογραφικές μελέτες και οπτικό υλικό, με τα εργαλεία της πολιτικής ανθρωπολογίας, της πολιτισμικής κριτικής και της μετα-αποικιακής θεωρίας, το μάθημα εστιάζει σε δύο γειτονικές γεωγραφικά περιοχές (Βαλκάνια- Αν.Μεσόγειος). Εξετάζουμε πολιτικές εξουσίας και διαχρονικές πρακτικές κοινωνικότητας στις γειτονίες του Αιγαίου και τις παρυφές του, έτσι όπως εμπνέουν και κατασκευάζουν έμφυλα υποκείμενα και πολιτειότητες ενώ βιώνεται η θρησκευτική εμπειρία. Στόχος η κατανόηση της πολιτικής, της θρησκευτικής και της έμφυλης εμπειρίας στη σύζευξη τοπικού/παγκόσμιου, κέρα από τις στερεότυπες κυρίαρχες παραδοχές της κουλτούρας, του βαλκανισμού και του οριενταλισμού. Η διατομή της εμπειρίας του φύλου με τη θρησκεία και την πολιτική παρέχει τη δυνατότητα παρατήρησης για το πώς συγκροτούνται τα υποκείμενα στις υπό μελέτη περιοχές, οι οποίες διατρέχονται από ηθικές αξίες, πολιτισμικές παραδόσεις, εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές που οδηγούν στην καθιέρωση δυαδικών διακρίσεων όπως: «τιμή/ντροπή», «Δύση/Ισλάμ», «Ανατολική εκκλησία», «Δυτικά Βαλκάνια» και «κομμουνιστικό παρελθόν» VS «ευρωπαϊκή εκκοσμικευση», «κράτος δικαίου», «δημοκρατία» κ.ά. Η ανάλυση έμφυλων εμπειριών μας επιτρέπει να σχολιάσουμε τη δυναμική λογοθετικών παραδόσεων περί θρησκείας, έθνους και κράτους σε μακρά διάρκεια, αλλά και των καθημερινών πρακτικών και συζητήσεων περί ταυτότητας και υποκειμένων σήμερα. Πιο συγκεκριμένα, αναζητούμε ομοιότητες και διαφορές σε έμφυλες πρακτικές συλλογικού ανήκειν (στην κοινότητα, το έθνος, το κράτος, την θρησκευτική πίστη, τη μειονοτική συνθήκη, τα κοινωνικά κινήματα, κ.α) και άλλες θετικής ή

αρνητικής αμοιβαιότητας και συγκρούσεων (κοινωνικός έλεγχος, μαγεία, θρησκευτική ιεραρχία, κοσμική ευταξία, πολιτική ιδεολογία, αντίσταση κ.α), Η συνθήκη της παγκοσμιοποίησης σήμερα (διασπορά, μετανάστευση, νεοφιλελευθερισμός, μετααποικιακές και μετασοσιαλιστικές καταστάσεις, κοινωνικές εξεγέρσεις κ.α) δημιουργεί την νέα δυναμική πρόκληση για εργαλειακή και παραγωγική διαχείριση της γυναικείας ετερότητας, ως παράδειγμα πλουραλιστικής υπαγωγής για την καθιέρωση ηγεμονιών και σχέσεων κυριαρχίας, αλλά και ως παράδειγμα απονόμευσης της κυριαρχίας και της ηγεμονίας που εμπνέει και κινητοποιεί τα υποκείμενα για εναλλακτικές δημοσιότητες. Τα εβδομαδιαία μαθήματα χωρίζονται σε 12 ενότητες και περιλαμβάνουν δίωρες διαλέξεις, πρακτικές ασκήσεις πάνω σε θεωρητικά ζητήματα ή μελέτες περιπτώσεων μέσα από παρουσιάσεις ή/και προβολή/συζήτηση πάνω σε οπτικό εθνογραφικό υλικό από το πεδίο (ντοκιμαντέρ, ταινίες μυθοπλασίας). Στη 13η ενότητα οι φοιτητές παρουσιάζουν εργασία. Για κάθε ενότητα παρέχεται υποστηρικτικό υλικό (κείμενα εργασίας, βιβλιογραφία και οπτικό υλικό) ενώ παρέχεται και γενικότερη υποστηρικτική βιβλιογραφία για τις εργασίες.

Τέχνη, κουλτούρα και πολιτική στην Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη

Το μάθημα επικεντρώνεται στο πεδίο σύζευξης της πολιτικής και της τέχνης. Παρακολουθεί τα πολιτικά ρεύματα σε συνάρτηση με τον τρόπο με τον οποίο η τέχνη προσέλαβε τις πολιτικές εξελίξεις εντός και εκτός των εθνικών συνόρων. Ταυτόχρονα εξετάζεται το πολιτικό πλαίσιο και οι κοινωνικές και φιλοσοφικές προϋποθέσεις που οδήγησαν στην εμφάνιση βασικών αισθητικών κατευθύνσεων.

Ειδικότερα θα εξεταστούν:

- Οι πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν στη δημιουργία εθνικών κρατών στην Ν.Α. Ευρώπη και ο ρόλος της τέχνης στην διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας.

- Θέματα τέχνης και αισθητικής στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη της περιόδου από τα τέλη του 19ου αιώνα έως τη διάλυση της ΕΣΣΔ και την πρόσφατη ιστορία σε συνάρτηση με τις πολιτικές που τα διαμόρφωσαν.

- Τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά κινήματα και αισθητικές τάσεις από την ηθογραφία στον μοντερνισμό και από τις πρωτοπορίες στον σοσιαλιστικό ρεαλισμό, την ανεπίσημη τέχνη έως και τη νεότερη εννοιολογική τέχνη.

- Οι πολιτικές εξελίξεις και ο ρόλος της τέχνης και της κουλτούρας στην μετακομμουνιστική Ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη καθώς και ο επαναπροσδιορισμός της τέχνης και της κουλτούρας τόσο του Εαυτού, όσο και του Άλλου μετά την πτώση του κομμουνισμού και των νέων προκλήσεων.

- Θέματα σύνθεσης των τεχνών καθώς και η ένταξη της τέχνης στην παραγωγική διαδικασία μέσα από τον βιομηχανικό σχεδιασμό και την αρχιτεκτονική.

Ελεύθερες Επιλογές για τα Β' και Γ' εξάμηνα:

Βουλγαρική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική

Το μάθημα στοχεύει στην παρουσίαση αντιπροσωπευτικών έργων της βουλγαρικής λογοτεχνίας στη διάρκεια του 19ου και του 20ου αιώνα (λογοτεχνικά ρεύματα, έργα και συγγραφείς) μέσα από τη μελέτη και την ανάλυση

λογοτεχνικών κειμένων. Ως κριτήριο μελέτης ορίζεται ο «πολιτισμός» έτσι όπως συνπροσδιορίζεται μέσα από τα στοιχεία της ιστορίας, της ψυχολογίας, της ανθρωπολογίας, της κοινωνιολογίας, της εθνολογίας, κ.ά. Αναλύεται η κατασκευή της πολιτισμικής ταυτότητας των Βουλγάρων μέσα από τις πολλαπλές ερμηνευτικές της λογοτεχνίας. Θεματικές ενότητες, όπως τα «στερεότυπα της συλλογικής ιστορικής μνήμης», η «εθνική περηφάνια» και ο «πατριωτισμός», η «μνήμη των γεύσεων» και η «γεωγραφία της ετερότητας» επιλέγονται προκειμένου να διερευνηθούν οι σημασίες της διασύνδεσης λογοτεχνίας και κοινωνίας.

Στόχος του μαθήματος η αποτίμηση της λογοτεχνίας ως πολιτισμικής πράξης από μέρους των συγγραφέων οι οποίοι στέκονται κριτικά και αναστοχαστικά απέναντι στη δική τους κοινωνία. Για τη σημασία της αποσπασματικής αλλά κριτικής αποτίμησης του εγχειρήματος στο διδακτικό υλικό περιλαμβάνονται αντιπροσωπευτικά λογοτεχνικά κείμενα τα οποία έχουν μεταφραστεί στην ελληνική γλώσσα, κείμενα λαϊκής μυθολογίας και κινηματογραφικά σενάρια, καθώς και κείμενα συγγραφέων που είχαν τεθεί στο περιθώριο της λογοτεχνικής κριτικής (βλ. αντιφρονούντες και συγγραφείς μειονοτικών πληθυσμών).

Ρωσική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η Ρωσική Λογοτεχνία του εικοστού αιώνα. Το μάθημα εισάγει στα σημαντικότερα, συχνά ανατρεπτικά λογοτεχνικά ρεύματα της Ρωσικής Λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα, όπως ο συμβολισμός, ο ακμεισμός, ο φουτουρισμός, ο ιμαζινισμός, ο σοσιαλιστικός ρεαλισμός. Γίνονται αναφορές στα ιστορικά γεγονότα που σημάδεψαν την πορεία της χώρας, στις πολιτικές και κοινωνικές ανατροπές που προκλήθηκαν από αυτά, καθώς και στις τύχες και στα στιγμιότυπα από τη ζωή των ρώσων ποιητών και συγγραφέων (λογοκρισία, μαζικοί διωγμοί, γκουλάγκ, σταλινισμός, αντιφρονούντες, περεστρόικα, γκλάσνοστ, κατάρρευση του σοβιετικού καθεστώτος και διάλυση της ΕΣΣΔ, κ.α.).

Παράλληλα, και στο πνεύμα που κληροδότησε η παράδοση της ρωσικής λογοτεχνίας από τον 18 και τον 19^ο αιώνα, επιχειρείται μια θεματική αντιπροσωπευτική ανάλυση τόσο για κοινωνικά όσο και πολιτισμικά φαινόμενα, όπως:

- το μοναδικό φαινόμενο της «βιβλιοφαγίας» στη σοβιετική Ρωσία, ως τροπικότητα της ασύλληπτης αναγνωστικής δίψας των ρώσων,

- οι ψυχολογικές αντιδράσεις και οι κοινωνικές νοηματοδοτήσεις αντίστασης, υπονόμευσης, σάτιρας κλπ (π.χ. οι πολιτικοί στα ρωσικά ανέκδοτα, οι ρώσοι βάρδοι ποιητές),

- οι αντιπαραβολές συστημάτων αξιών (σοβιετικό καθεστώς και παραδοσιακές ηθικές αξίες των ρώσων).

Τέλος, ένα μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στον σχολιασμό εννοιών με εξαιρετική σημασία για την ρωσική λογοτεχνία του 20ου αι., όπως η 'ελευθερία', η 'πατρίδα' και ο 'έρωτας'.

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη, η ανάλυση και η ερμηνεία επιλεγμένων λογοτεχνικών έργων, τα οποία αντιπροσωπεύουν μία ευρεία κλίμακα λογοτεχνικών

ειδών, τα οποία μεταφράζουν κοινωνικές και πολιτισμικές εμπειρίες. Ο απώτερος εκπαιδευτικός σκοπός του μαθήματος παραμένει, ωστόσο, η άσκηση των φοιτητών-αναγνώστων πάνω σε ένα μυθιστόρημα (η στην μεταφορά του στη μεγάλη οθόνη), σε ένα διήγημα, ένα ποίημα, ένα τραγούδι ή σε ένα θεατρικό έργο. Με άλλα λόγια, η εξοικείωση των φοιτητών με την εργασία της ανάγνωσης της ρωσικής λογοτεχνίας ακολουθώντας τους δρόμους της ψυχικής και συναισθηματικής ή/και κριτικής κατανόησης.

Ρουμανική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των μεταπτυχιακών φοιτητών με εκπροσώπους της ρουμανικής λογοτεχνίας του 19ου και του 20ου αιώνα, μέσα από ανθολόγιο επιλεγμένων κειμένων. Στο πλαίσιο των συναντήσεων θα εξετάζονται, σε ελληνικές μεταφράσεις, αποσπάσματα έργων των σημαντικότερων λογοτεχνών της περιόδου και θα επιχειρείται ερμηνευτική επισκόπηση του συνόλου των πνευματικών καταστάσεων και της καλλιτεχνικής δημιουργίας, με αναφορές στα βασικά χαρακτηριστικά που απέκτησε η ρουμανική λογοτεχνία και, γενικότερα, ο ρουμανικός πολιτισμός, στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου (λογοτεχνικά ρεύματα, έργα και συγγραφείς). Μέσα από συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, όπως η 'φυσιολατρεία', η 'ηθική του λαού', η 'νοσταλγία για το παρελθόν' και ο 'έρωτας', επιδιώκεται η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων μελέτης και κριτικής λογοτεχνικών κειμένων που αφορούν την κοινωνία και τον πολιτισμό των ρουμάνων. Ως κριτήριο μελέτης των λογοτεχνικών αποσπασμάτων ορίζεται, γενικότερα, ο «πολιτισμός».

Τουρκική λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική

Στο μάθημα εξετάζονται αντιπροσωπευτικά έργα της τουρκικής λογοτεχνίας, συγγραφείς και λογοτεχνικά ρεύματα που σχετίζονται με τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις του Τατζιμάτ και γράφτηκαν από τον 19ο μέχρι σήμερα. Πρόκειται για λογοτεχνικά έργα που γράφτηκαν πριν και μετά τη συγκρότηση του σύγχρονου τουρκικού κράτους. Αναλύονται δηλαδή έργα που αναφέρονται: α) στη δημιουργία της πολιτισμικής ταυτότητας της πολυεθνικής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας του 19ου αιώνα και β) στη δημιουργία της τουρκικής ταυτότητας του 20ού αιώνα. Η ερμηνευτική προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων γίνεται με θεματικές ενότητες που κυριαρχούν στην ιστορία, την πολιτική και την κοινωνία της Τουρκίας κι εκφράζονται μέσα από τη λογοτεχνική παραγωγή. Τέλος, σχολιάζονται οι αφηγηματικές τεχνικές που χειρίζονται οι Τούρκοι λογοτέχνες στα έργα τους, οι επιδράσεις που δέχτηκαν και η θέση τους στην παγκόσμια λογοτεχνική παραγωγή.

Πολιτικές του πολιτισμού στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας

Το μάθημα έχει ως στόχο να εξετάσει την περίπλοκη σχέση «πολιτικής» και «πολιτισμού» μέσα από τη κινηματογραφική παραγωγή των χωρών της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Ο κινηματογράφος ως πολιτισμικό κείμενο υποστήριξε για δεκαετίες το παραδοσιακό αφήγημα του έθνους. Η γέννηση της Γιουγκοσλαβίας μετά το II Παγκόσμιο Πόλεμο, η οποία ανέκοψε εν τη γενέσει τους

την ανάπτυξη των εθνικών κινηματογραφιών, έθεσε τις βάσεις του «Σινεμά Κομμουνιστο». Το προσωπικό όραμα του Τίτο για τη δημιουργία ενός Γιουγκοσλαβικού σινεμά ισορρόπησε ανάμεσα στην ιδεολογική ορθοδοξία, την προπαγάνδα και την καλλιτεχνική δημιουργία. Μετά τη διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, οι ανεξάρτητες δημοκρατίες κλήθηκαν να ανταποκριθούν σε ένα κινηματογραφικό τοπίο πολιτιστικών ροών, διακρατικών συνεργασιών και παγκοσμιοποιημένης προβολής. Το μάθημα, έχοντας ως αφετηρία τον κινηματογράφο (μυθοπλασίας και τεκμηρίωσης) και σε μικρότερο βαθμό την τηλεόραση των χωρών της πρώην Γιουγκοσλαβίας, εξετάζει θέματα εθνικού Π/πολιτισμού και κινηματογράφου, ιδεολογία και τέχνης, φύλου, μνήμης και αναπαράστασης, διεθνισμού και Ευρωπαϊκότητας μέσα από τη χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, πολυμέσων και επισκέψεις σε χώρους πολιτισμού (Μουσείο Κινηματογράφου, Ταινιοθήκη, φεστιβάλ).

Σλαβολογία: Εθνικές σχολές και εθνογενετικές διαδικασίες

Με το μάθημα της Σλαβολογίας επιδιώκεται μια ενδελεχής επισκόπηση στη διαχρονία και συγχρονία της επιστήμης της Σλαβολογίας. Αναλύονται διεξοδικά το αντικείμενο, 'ορισμός της Σλαβολογίας', ετυμολογική ανάλυση του όρου, δομή - και οι υποδιαιρέσεις της, οι στόχοι της Επιστήμης και η συμβολή της στις εθνογενετικές διαδικασίες. Παράλληλα επιχειρείται μια χρονολογική περιοδολόγηση της εμφάνισης και εξέλιξης της επιστήμης σε εθνικές σχολές με έμφαση στα κατά περιόδους επίπεδα της συγγραφικής δραστηριότητας. Ακολουθώντας παρουσιάζεται το έργο σημαντικών εκπροσώπων της επιστήμης, με στόχο τη δημιουργία μιας σφαιρικής και ολοκληρωμένης αντίληψης σχετικά με την ειδολογική κατηγοριοποίηση των έργων, όπως για παράδειγμα των Josef Dobrovsky, Alexander Vostokov, Pavel Safarik, Frank Miklosic, Vatroslav Jagic, Anton Janezic, Dmitry Likchachev, Jernej Kopitar, έργα των εκπροσώπων, που συγκεντρώθηκαν γύρω από ιούς August Schleicher και August Leskin του Πανεπιστημίου της Λειψίας και τέλος αναφορά σε σύγχρονους Σλαβολόγους, όπως ο Andre Vaillant, ο Roman Jakobson, Petahr Dinekov, Radoslav Katicic, Boris Uspensky, Ivan Dujcev, Andrey Zaliznyak, Irwin Weil, καθώς και σε ελληνικής καταγωγής Σλαβολόγους όπως ο Μιχαήλ Λάσκαρης και ο Γεώργιος Σούλης. Τέλος γίνεται αναφορά σε εξειδικευμένα επιστημονικά περιοδικά και οργανισμούς, "The Russian Review", "Sarmatian Review", "Slavic and East European Journal" (SE EJ), "Slavic Review", "Studies in Slavic and General Linguistics", "The Slavonic and East European Review", Byzantinoslavica".

Προφορική ιστορία, μνήμη, εικόνα και ψηφιοποίηση
Το μάθημα εστιάζει στην ανάλυση των δυνατοτήτων

της Προφορικής Ιστορίας σε ακαδημαϊκό, οπτικοακουστικό και μουσειακό επίπεδο.

Αρχικά μελετά τη θεωρία και πράξη της προφορικής ιστορίας μέσα από τη μελέτη κειμένων αναφοράς και συζητήσεις πάνω σε θεωρητικά κείμενα γύρω από τη μνήμη, το φύλο, τη βία, το τραύμα, τη σχέση δημόσιου και ιδιωτικού, την αναπαράσταση και την αφήγηση.

Κατόπιν θα μιλήσει τους φοιτητές στην τεχνική της προφορικής ιστορίας μέσα από την μελέτη και ανάλυση προφορικών μαρτυριών καθώς και από τη συλλογή και ανάλυση προφορικού υλικού από τους ίδιους τους φοιτητές.

Το τρίτο μέρος του μαθήματος θα επικεντρωθεί σε χρήσεις της μαρτυρίας και της προφορικής ιστορίας σε μουσεια, ψηφιακές εφαρμογές (digital humanities projects), και μελέτες παραδειγμάτων.

Το υλικό του μαθήματος θα αντληθεί από τις βάσεις δεδομένων προφορικής ιστορίας και τις συλλογές προφορικού υλικού που υπάρχουν διαθέσιμες στη Θεσσαλονίκη με κύριους άξονες την προσφυγική εμπειρία, την εμπειρία της Κατοχής και του Εμφυλίου και το Ολοκαύτωμα.

Μεθοδολογία.

- Με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου οι φοιτητές θα είναι σε θέση να οργανώσουν, πραγματοποιήσουν και ερμηνεύσουν προγράμματα προφορικής ιστορίας καθώς και να ελέγχουν την τρέχουσα βιβλιογραφία γύρω από τις κύριες αναλυτικές και θεωρητικές έννοιες του πεδίου.

- Τα εβδομαδιαία μαθήματα χωρίζονται σε 12+1 ενότητες και περιλαμβάνουν δίωρα σεμινάρια. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει την παρουσίαση των βασικών εννοιών και την κριτική ανάγνωση και συζήτηση κειμένων, εικόνων, μαρτυριών, αποσπασμάτων ντοκυμαντέρ και άλλου σχετικού υλικού.

- Για κάθε ενότητα παρέχεται υποστηρικτικό υλικό (κείμενα εργασίας, βιβλιογραφία και οπτικό υλικό).

- Στη 13η ενότητα οι φοιτητές παρουσιάζουν τις γραπτές εργασίες τους, οι οποίες θα βασίζονται στην ανάλυση ή/και διεξαγωγή προφορικών συνεντεύξεων από πλευράς φοιτητών.

- Παρέχεται λίστα επιπρόσθετης βιβλιογραφίας, υποστηρικτική και για την πραγματοποίηση των εργασιών.

- Η βαθμολόγηση γίνεται με γραπτές εξετάσεις (60%), σε συνάρτηση με μια εργασία (30%) καθώς και την παρουσίαση της πριν το τέλος του εξαμήνου (10%).

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 5 Σεπτεμβρίου 2018

Ο Πρύτανης

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσίευματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

